

موضوع خطبه	خطبه ي عرفه
تاريخ	٢٠٢٠ / ٧ / ٣٠ - ١٤٤١ / ١٢ / ٩
خطيب	فضيلتمآب شيخ عبد الله المنيع
مترجم	د. محمد سرور
مدقق	أ. حيات خان غلام حيدر، و أبو عبد الرحمن الفارسي

بسم الله الرحمن الرحيم

شوندهی عزیز! السلام علیکم و رحمة الله و برکاته

به ترجمه‌ی خطبه‌ی روز عرفه ٩ ذی الحجه سال ١٤٤١ هـ ق که توسط فضيلتمآب شيخ عبد الله المنيع از مسجد «نمره» خطاب به مسلمانان ایراد می گردد؛ توجه فرمائید.

سپاس از آن الله ی است که بسیار عفو کننده و آمرزنده، زورمند مغلوب گراست، گرداننده‌ی انواع تقدیر است تا برگزیدگان را از اشرار برتری دهد، بر بندگان نعمتهای فراوان و خیر بسیار بخشیده است، و در میان آنها برخی از مصیبت‌ها را قرار داده با در نظر داشت حکمت‌ها و منافع سترگ، و گواهی می‌دهم که معبود برحقى جز الله یکتا نیست که عالم اسرار و مدبر امر در شب و روز می‌باشد، و گواهی می‌دهم که محمد بنده و فرستاده‌ی برگزیده‌ی اوست که پروردگار جهانیان چنین وصفش نموده است: ﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ﴾ [التوبة: ١٢٨]، ترجمه: ((یقیناً پیامبری از (میان) خودتان به سویتان آمد که رنج‌های شما بر او دشوار (و گران) است، و بر (هدایت) شما سخت اصرار دارد، و (نسبت) به

مؤمنان روؤف (و) مهربان است)). درود الله بر وی و بر خاندان و یاران و پیروان برگزیده اش باد، که در بذل خیر و نشر حق بهترین الگو و از بهترین نیکوکاران بودند.

اما بعد: ای مسلمانان: شما را به ترس از الله که اولین و آخرین را به آن توصیه نموده سفارش می کنم، همانگونه که الله سبحانه فرموده است: ﴿وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَمِيدًا﴾ [النساء: ۱۳۱]، ترجمه: ((ما به کسانی که پیش از شما کتاب (آسمانی) به آنان داده شد و (نیز) به شما سفارش کردیم که «از الله بترسید» (و یکتا پرست باشید) و اگر کافر شوید (بدانید) آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است از آن خداست، و خداوند بی نیاز (و ستوده است)). و با تقوای الله، خیرها فرود می آید، و مصیبتها و ناخوشیها دور می شود، الله متعال می فرماید: ﴿وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا﴾ [الطلاق: ۴]، ترجمه: ((و هرکس از الله بترسد، (الله) کارش را برایش آسان می سازد)). و تقوای الله در اقدام بر طاعات و امتناع از گناهان و بدیها متمثل می شود.

و بزرگترین خوی تقوا، توحید الله و منفرد دانستن او در عبادت می باشد، طوریکه نماز نمی گزارد مگر برای الله، و در دعا جز الله دیگری را نمی خواند، و کسی جز او را نمی پرستد، و همچنین ذبح و نذر برای غیر الله نمی کند، الله متعال می فرماید: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ [البقرة: ۲۱]، ترجمه: ((ای مردم، پروردگار خود را پرستش کنید، آن کسی که شما و کسانی را که پیش از شما بودند آفرید، تا پرهیزگار شوید)).

و همچنین او تعالی می فرماید: ﴿وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا﴾ [النساء: ۳۶]، ترجمه: ((و الله را پرستید، و چیزی را با او شریک مگردانید)).

و نیز او تعالی می فرماید: ﴿ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ﴾ [الأنعام: ۱۰۲]، ترجمه: ((این است الله، پروردگار شما، هیچ معبودی (بحق) جز او نیست، آفریننده‌ی همه چیز است، پس او را بپرستید، و او بر همه چیز (کار ساز و) نگهبان است)).

و می فرماید: ﴿قُلْ أَفَعَيَّرَ اللَّهُ تَأْمُرُونِي أَعْبُدُ أَيُّهَا الْجَاهِلُونَ * وَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَنْ أَشْرَكَتَ لِيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ * بَلِ اللَّهُ فَاعْبُدْ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ﴾ [الزمر: ۶۴ - ۶۶]، ترجمه: ((بگو: ای نادانان آیا به من فرمان می دهید که غیر الله را پرستش کنم؟ * و به راستی که به تو و به کسانی که پیش از تو بودند، وحی شد که اگر شرک آوری، یقیناً اعمالت (تباه و) نابود می شود، و از زبان کاران خواهی بود * بلکه تنها الله را پرستش کن، و از شکر گزاران باش)).

و این است مقتضای گواهی توحید لا اله الا الله، و همراهش گواهی اینکه محمد فرستاده‌ی الله است، چنانچه الله متعال فرموده است: ﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا﴾ [الأحزاب: ۴۰]، ترجمه: ((محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) پدر هیچ یک از مردان شما نیست، و لیکن رسول الله و خاتم پیامبران است، و الله به هر چیز آگاه است)).
طوری که امرش فرمان برده می شود، و خبرش تصدیق می گردد، و الله را نمی پرستد مگر با آنچه که پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم آورده باشد، زیرا الله برایش دین را کامل نمود، پس اضافی چیزی از بدعت‌ها به آن نیازی نیست، والله در همین جا در روز عرفه بر پیامبرش صلی الله علیه و آله و سلم آیاتی نازل فرمود: ﴿أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ [المائدة: ۳]، ترجمه: ((امروز دین شما را کامل کردم و نعمت خود را بر شما تمام نمودم، و اسلام را (بعنوان) دین برای شما برگزیدم)).

و پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم توضیح داد که اسلام بر پنج چیز بنا شده: گواهی دادن بر اینکه معبود برحقى جز الله نیست، و اینکه محمد فرستاده‌ی الله است، و برپایی نمازهای پنجگانه در شبانه روز، و دادن

زکات، با پرداخت قسمتی ناچیز از مال به مستحقانش، و روزهی ماه رمضان، و حج بیت الله الحرام برای کسی - که توانمندی مخارج سفرش را دارد.

همچنین ارکان ایمان را بیان داشته و فرمود: ایمان یعنی اینکه به الله و فرشتگانش و کتاب هایش و روز آخرت و تقدیر خیر و شرش ایمان داشته باشی، الله متعال فرمود: ﴿كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ * فَادْكُرُونِي أذكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونَ * يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾ [البقرة: ۱۵۱ - ۱۵۳]، ترجمه: ((چنانکه پیامبری از خودتان در میان شما فرستادیم، که آیات ما را بر شما می خواند، و شما را پاک می گرداند، و به شما کتاب (قرآن) و حکمت می آموزد، و آنچه نمی دانستید به شما یاد می دهد * پس مرا یاد کنید تا شما را یاد کنم و سپاس مرا گوید و ناسپاسی من نکنید * ای کسانی که ایمان آورده اید، از شکیبائی و نماز یاری بجوید، که همانا خداوند با شکیبایان است)). پس از اینکه الله متعال با بعثت پیامبرش صلی الله علیه و آله و سلم منت نهاد، به ذکر و شکر گزاری و شکیبایی توصیه نمود.

و از صفات اهل تقوا شکیبایی بر مقدرات دردناک است، چنانچه الله متعال فرمود: ﴿وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ﴾ [البقرة: ۱۷۷]، ترجمه: ((و (کسانی که) در فقر و سختی و زیان و بیماری و به هنگام نبرد؛ شکیبایند. اینها کسانی هستند که راست گفتند، و آنها پرهیزگارانند)).

ای مردم: زندگی دنیا از مصیبت ها در امان نبوده، و به همین دلیل الله شما را به شکیبایی امر نموده، می - فرماید: ﴿وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ * الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاغِبُونَ * أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ﴾ [البقرة: ۱۵۵ - ۱۵۷]، ترجمه: ((و قطعاً شما را با چیزی از ترس و گرسنگی و کاهش مالها و جانها و میوه ها آزمایش می کنیم. و مژده بده به صبر کنندگان * آنان که هرگاه مصیبتی به ایشان برسد می گویند: ما از آن الله هستیم، و به سوی او باز می گردیم)).

و همچنین فرمود: **﴿وَلَنَجْزِيَنَّ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾** [النحل: ۹۶]، ترجمه: ((و قطعاً به کسانی که صبر کردند، پاداششان را به (حسب) بهترین اعمالی که انجام می دادند؛ می دهیم)). و بنده چگونه شکیا نباشد، در حالیکه به قضا و قدر ایمان دارد، به اینکه آنچه به او رسیده هرگز از او رد نمی شد، و نیز اینکه اگر همه ی اهل زمین گردهم می آمدند، هرگز آنچه را که الله در تقدیر او نوشته شده است را نمی توانند از وی دفع کنند، چنانچه الله سبحانه فرموده است: **﴿مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾** [الحديد: ۲۲]، ترجمه: ((هیچ مصیبتی در زمین و نه در وجود شما روی نمی دهد مگر پیش از آنکه آن را پدید آوریم در کتاب (لوح محفوظ نوشته) است. مسلماً این امر بر الله آسان است)).

و این مصیبت ها بنده را در وضعیتی قرار می دهد که نعمت های فراوان و خیرات های زیادی را که الله برای انسان فراهم نموده را بخاطر داشته باشد، چنانچه الله متعال فرمود: **﴿وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ اللَّهَ لَعَفُورٌ رَحِيمٌ﴾** [النحل: ۱۸]، ترجمه: ((و اگر (بخواهید) نعمت (های) الله را بشمارید، نمی توانید آن را بشمارید، بی تردید الله آمرزنده ی مهربان است)). و همچنین او تعالی فرموده است: **﴿أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعْمَهُ ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً﴾** [لقمان: ۲۰]، ترجمه: ((آیا ندیدید که الله آنچه را که در آسمان ها و آنچه را که در زمین است؛ برای شما مسخر کرده است، و نعمت های خود را آشکار و پنهان (بطور فراوان) بر شما ارزانی داشته است؟!)). و این مصیبت ها بنده را نسبت به قدرت پروردگارش آشنا ساخته، و سپس با فروتنی و تضرع و بازگشت، و با درخواست و امید به سوی الله باز می گردد، الله متعال می فرماید: **﴿وَيَلْوَنَاهُمْ بِالْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾** [الأعراف: ۱۶۸]، ترجمه: ((و آنان را با نیکی ها و بدی ها آزمودیم، شاید (توبه کرده، به راه راست) باز گردند)).

و نیز می فرماید: **﴿وَلَنَذِيقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَدْنَى دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾** [السجدة: ۲۱]، ترجمه: ((و یقیناً به آنان از عذاب نزدیک (این دنیا) پیش از عذاب بزرگ (آخرت) می چشانیم، شاید باز گردند)).

و می فرماید: ﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَأَخَذْنَاهُمْ بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ﴾ [الأنعام: ٤٢]، ترجمه: ((و ما بتحقیق به سوی امت‌هایی که پیش از تو بودند، (پیامبرانی) فرستادیم، (چون نافرمانی کردند) پس آنان را به رنج و سختی‌ها گرفتار ساختیم، تا زاری کنند (و تسلیم گردند)).

و همچنین می فرماید: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ﴾ [فاطر: ١٥]، ترجمه: ((ای مردم! شما (همگی) به الله نیازمندید، و (تنها) الله است که بی نیاز ستوده است)).

و این مصیبت‌ها آخرت را به یاد مردم می آورد، و آنان را وادار می کند برای بهشتی که در آن مصیبت‌ها، و اندوه‌ها نیست، آماده شوند، چنانچه الله متعال فرموده است: ﴿فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ [السجدة: ١٧]، ترجمه: ((پس هیچ کس نمی داند چه پاداش‌ها (ی عظیمی) که مایه‌ی روشنی چشم‌هاست برای آنان نهفته شده است، به (پاس) آنچه که (در دنیا) انجام می دادند)).

و نیز الله متعال فرموده است: ﴿وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنْفُسُ وَتَلَذُّ الْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾ [الزخرف: ٧١]، ترجمه: ((در آن (بهشت) آنچه دل‌ها تمنا می کند، و چشم‌ها از آن لذت می برد، وجود دارد، و شما در آن جاودانه خواهید بود)).

و بوسیله‌ی این مصیبت‌ها بندگان مورد آزمایش قرار می گیرند، و میان اهل شکیبایی و اهل شکوی تفاوت گذاشته می شود، الله متعال می فرماید: ﴿وَنَبْلُوكُم بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ﴾ [الأنبياء: ٣٥]، ترجمه: ((و شما را به بدی و نیکی (کاملاً) آزمایش می کنیم، و به سوی ما باز گردانده می شوید)).

سختی‌ها هر قدر بزرگ باشند، دوام ندارند، و رحمت الله وسیع تر است، و گشایش او نزدیکتر، و الله به گشایش و آسانی وعده داده، می فرماید: ﴿فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا * إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا﴾ [الشرح: ٥، ٦]، ترجمه: ((پس مسلماً با (هر) دشواری آسانی است * مسلماً با (هر) دشواری آسانی است)).

و نیز او تعالی فرموده است: ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا﴾ [الطلاق: ۷]، ترجمه: ((الله هیچکس را جز به اندازه‌ی (توانایی) که به او داده مکلف نمی‌کند، الله به زودی بعد از سختی (و تنگدستی) آسانی (و گشایش) قرار می‌دهد)).

و همچنین او تعالی می‌فرماید: ﴿يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ﴾ [البقرة: ۱۸۵]، ترجمه: ((الله برای شما آسانی می‌خواهد، و برای شما دشواری نمی‌خواهد)).

و این فاجعه‌ها درهای طاعت الله متعال را باز می‌کند، طوریکه در دفع آن قبل از وقوعش طلب اجر می‌شود، و نیز در انجام اعمالی که باعث برداشتن آن پس از وقوعش می‌شود، و شریعت مبارک اسلام شماری از اقدامات را قرار داده که منجر به دفع آن می‌شود، به طور مثال: رهنمودهای الهی برای تعامل با فاجعه‌ها و مشکلات دارایی و اقتصادی آمده تا برای مردم معیشت آسانی را فراهم سازد، از آن جمله اینکه شریعت اسلام به کسب کردن و تولید نمودن، و دست به کار شدن، و بازرگانی تشویق نموده، و حلال و مجاز بودن در خرید و فروش را اصل قرار داده، و ربا و تقلب و فریب در معاملات را حرام گردانیده است، و نیز دستور داده به اموال عمومی و خصوصی احترام قائل شوید، و نیز به وفا نمودن به عهد و پابندی به شروط امر کرده است، همچنین همکاری و مبادله‌ی بازرگانی را تنظیم کرده، به پرداخت وام‌ها و مستند کردن حقوق امر نموده، و از اسراف برحذر داشته است، و پرداخت زکات به فقرا و مساکین را فرض نموده، و به صدقه دادن در روزهای فاجعه‌ها تشویق کرده است، الله متعال می‌فرماید: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ﴾ [المائدة: ۱]، ترجمه: ((ای کسانی که ایمان آورده‌اید! به پیمان‌ها وفا کنید)).

و همچنین او تعالی می‌فرماید: ﴿وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا﴾ [الفرقان: ۶۷]، ترجمه: ((و کسانی که چون انفاق کنند، اسراف نمی‌نمایند و سختگیری نمی‌کنند، و بین این دو (روش) اعتدال دارند)).

و نیز او تعالی می فرماید: ﴿وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا﴾ [البقرة: ۲۷۵]، ترجمه: ((و الله داد و ستد را حلال کرده، و ربا را حرام نموده است)).

و همچنین او تعالی می فرماید: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ﴾ [النساء: ۲۹]، ترجمه: ((ای کسانی که ایمان آورده‌اید! اموال یکدیگر را به باطل (و از راه‌های نامشروع) نخورید، مگر اینکه تجارتي با رضایت شما (انجام گرفته) باشد)).

و الله متعال می فرماید: ﴿وَأَشْهَدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ﴾ [البقرة: ۲۸۲]، ترجمه: ((و هنگامی که داد و ستد (نقدی) کردید؛ گواه بگیرید)).

و نیز او تعالی می فرماید: ﴿وَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ﴾ [الأنعام: ۱۵۲]، ترجمه: ((و (حق) پیمان‌ها و وزن را به عدالت ادا کنید)).

و در مورد بهشت می فرماید: ﴿أَعَدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ * الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ﴾ [آل عمران: ۱۳۳]، ترجمه: (((بهشت) برای پرهیزگاران آماده شده است * آن کسانی که در توانگری و تنگدستی انفاق می کنند)).

و برای حمایت از جامعه در برابر مشکلات اجتماعی و روانی، شریعت به نیکی به والدین، و صلح رحم، و تربیت خوب فرزندان امر نموده، و به ارتباط و الفت و تکافل اجتماعی تشویق نموده است، و برای هریک از زوجین حقوقی نسبت به همدیگر مقرر نموده است، و حقوق بشر را چه مرد باشد یا زن، و یا کودک باشد یا بزرگ و یا کوچک، سالم باشد یا معلول همه را متکفل شده است، بلکه به رعایت حال دیگران، و ایستادن در کنار آنان در روزهای فاجعه و مصیبت تشویق نموده است، همچنین به اخلاق نیکو، و سخن و منطقی خوب امر کرده، و به انتشار محبت و دوستی و همکاری میان مردم امر کرده است، الله متعال می فرماید: ﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبُلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا * وَاخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا﴾ [الإسراء: ۲۳، ۲۴]، ترجمه:

((و پروردگارت (چنین) مقرر داشته است که: جز او را نپرستید، و به پدر و مادر نیکی کنید، هرگاه یکی از آن دو، یا هر دوی آنها نزد تو به سن پیری رسند، (حتی) به آنها (کلمه‌ی) افّ (= کمترین کلمه‌ی رنج آور) نگو، و بر(سر) آنها فریاد زن، و با نیکی (و بزرگواری) با آنها سخن بگو * و از روی مهربانی بال فروتنی (و خاکساری) برای آنها فرود آور، و بگو: پروردگارا! به آنان رحمت آور، همانگونه که مرا در کودکی پرورش دادند)).

و همچنین او تعالی می فرماید: ﴿وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ﴾ [الإسراء: ۵۳]، ترجمه: ((و به بند گانم بگو: (با یکدیگر) سخنی بگویند که آن بهترین باشد)).

و نیز می فرماید: ﴿وَعَاشِرُوهُمْ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُمْ فَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا﴾ [النساء: ۱۹]، ترجمه: ((و با آنها بطور شایسته رفتار کنید، و اگر از آنان (خوشتان نیامد و) کراهت داشتید، پس چه بسا چیزی را خوش نمی‌دارید، و الله در آن خیر بسیار قرار می‌دهد)).

و می فرماید: ﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ﴾ [النحل: ۹۰]، ترجمه: ((به راستی الله به عدل و احسان و بخشش به نزدیکان فرمان می‌دهد، و از فحشا و منکر و ستم نهی می‌کند، و شما را پند می‌دهد؛ شاید متذکر شوید)).

و می فرماید: ﴿وَآتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَلَا تَبْذُرْ تَبْدِيرًا﴾ [الإسراء: ۲۶]، ترجمه: ((و حق خویشاوندان را بپرداز، و (همچنین حق) مسکین، و در راه مانده را (بپرداز) و هرگز اسراف نکن)).

و اسامه بن شریک می گوید: در حجة الوداع رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم را دیدم، در حالیکه خطبه ایراد می‌کرد، فرمود: «أُمَّكَ وَأَبَاكَ، وَأَخْتِكَ وَأَخَاكَ، ثُمَّ أَدْنَاكَ أَدْنَاكَ»، ترجمه: «مادرت و پدرت و خواهرت و برادرت، سپس پائینتران تو پائینتران تو».

و در موضوعات سیاسی و امنیتی، شریعت اسلامی اقداماتی وضع نموده است که به سلامتی سرزمین و بندگان و استقرارشان منجر می‌شود، و برای آنان ادای وظایف و کارهایشان را امکان پذیر می‌کند، و همچنین شریعت، حفاظت از حقوق و حمایت از خون‌ها و مال‌ها و حرمت تجاوز و آسیب‌رسانی به دیگران را به ارمغان می‌آورد، همچنین از شعله‌ور کردن اختلافات ممانعت می‌نماید، و نیز از بارور کردن تروریزم نیز ممانعت می‌کند، و اسلام همچنین از فساد در زمین نهی نموده، و به دوری از عوامل و اسباب فتنه‌ها، و بر عدم استجابت به دشمنان در کمین نشسته تأکید کرده است، و به پایبندی به قوانین، و اطاعت از ولایة امور در آنچه که گناهی نباشد؛ امر نموده است، و نیز به عدالت و تحقق منافع، و رد مفساد امر کرده است، و اینگونه به صلح و إصلاح امر کرده است، الله متعال می‌فرماید: ﴿وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا﴾ [آل عمران: ۱۰۳]، ترجمه: ((و همگی به ریسمان الله (= قرآن و اسلام) چنگ زبید و پراکنده نشوید)).

و نیز او تعالی می‌فرماید: ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ﴾ [الأنعام: ۸۲]، ترجمه: ((آنان که ایمان آورده‌اند، و ایمان خود را به شرک نیالودند، ایمنی از آن آنهاست؛ و آنها هدایت شدگانند)).

و همچنین او تعالی می‌فرماید: ﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا * يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾ [النساء: ۵۸، ۵۹]، ترجمه: ((بی‌گمان الله به شما فرمان می‌دهد که امانت‌ها را به صاحبان آنها باز گردانید. و هنگامی که میان مردم داوری می‌کنید، به عدالت داوری کنید، در حقیقت، نیکو چیزی است که الله شما را به آن اندرز می‌دهد، بی‌گمان الله شنوای بیناست * ای کسانی که ایمان آورده‌اید! اطاعت کنید الله را، و اطاعت کنید پیامبر، و صاحبان امرتان را، و اگر در چیزی اختلاف کردید، آن را به الله و پیامبر باز گردانید؛ اگر به الله و روز قیامت ایمان دارید، این بهتر و خوش فرجام‌تر است)).

و نیز او تعالی می فرماید: ﴿وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ * وَلَا تَقْعُدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ وَتَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِهِ وَتَبْغُونَهَا عِوَجًا﴾ [الأعراف: ٨٥، ٨٦]، ترجمه: ((و از (اموال و) چیزهای مردم (چیزی) نکاهید، و در زمین، پس از اصلاحش فساد نکنید، اگر ایمان دارید، این برای شما بهتر است * و بر سر هر راهی ننشینید که (مردم را) تهدید کنید، و از راه الله کسی را که به او ایمان آورده است، بازدارید، و آن را کج می خواهید)).

و می فرماید: ﴿وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا﴾ [الحجرات: ٩]، ترجمه: ((و اگر دو گروه از مؤمنان با یکدیگر به جنگ برخاستند، میانشان آشتی بر قرار کنید)).

و می فرماید: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ [الحجرات: ١٠]، ترجمه: ((یقیناً مؤمنان برادرند، پس میان برادرانان صلح (و آشتی) بر قرار کنید، و از الله بترسید، باشد که شما مشمول رحمت شوید)).

و پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم می فرماید: «واعلموا أن دماءكم و أموالكم و أعراضكم حرام عليكم كحرمة يومكم هذا، في شهركم هذا في بلدكم هذا، لا ترجعوا بعدي كفارا يضرب بعضكم رقاب بعض»، ترجمه: «و بدانید که خونهای شما و اموال شما و ناموس هایتان حرمتی دارد مانند حرمت این روز، در این ماه، و در این سرزمین، پس از من به کفر برنگردید که بعضی گردن بعضی دیگر را می زنند»، سپس به سمع و طاعت امر نموده و فرمود: «أيها الناس، إن الله أدى إلى كل ذي حق حقه، وقال: اعبدوا ربكم، وصلوا خمسكم، وصوموا شهركم، وأطيعوا إذا أمرتم تدخلوا جنة ربكم» ترجمه: «ای مردم یقیناً الله، حق هر صاحب حقی را برایش ادا کرده است، و فرموده است: پروردگارتان را عبادت کنید، و پنج وقت نمازتان را بخوانید، و ماه رمضانتان را روزه بگیرید، و آنگاه که به شما دستور داده شد، اطاعت نمائید، به بهشت پروردگارتان داخل شوید».

اما در زمینه‌ی پزشکی، شریعت رهنمودهایی آورده که منجر به حفاظت صحت و سلامتی بدن‌ها می‌شود، و از جمله به پاکیزگی و نظافت امر نموده، و نیز برای حمایت از محیط زیست و حفاظت از آن دستور داده تا تمیز و پاکیزه باشد، و طعام خوب را مباح گردانیده، و از آنچه ضرر می‌رساند نهی کرده است.

و برای حمایت جوامع در برابر بیماری‌ها و وباها شیوه‌های متعددی را مشروع گردانیده است، الله متعال می‌فرماید: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا﴾ [المائدة: ٦]، ترجمه: ((ای کسانی که ایمان آورده‌اید! چون به نماز برخاستید؛ پس صورت خود و دست‌هایتان را تا آرنج بشویید و سرتان را مسح کنید، و پاهایتان را تا دو قوزک (بشویید) و اگر جنب بودید؛ پس خود را پاک سازید (و غسل کنید)).

و نیز او تعالی می‌فرماید: ﴿وَتِيَابِكَ فَطَهَّرْ﴾ [المدثر: ٤]، ترجمه: ((و لباس‌هایت را پاکیزه دار)).

و همچنین او تعالی می‌فرماید: ﴿وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ﴾ [الشعراء: ٨٠]، ترجمه: ((و هنگامی که بیمار شوم پس او مرا شفا می‌دهد)).

و در توصیف پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم می‌فرماید: ﴿وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ﴾ [الأعراف: ١٥٧]، ترجمه: ((و پاکیزه‌ها را برایشان حلال می‌گرداند، و پلیدی‌ها را بر آنان حرام می‌کند)).

و پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم می‌فرماید: «عبادالله تداووا، فإنه مامن داء إلا وله دواء» ترجمه: «بندگان الله معالجه کنید، زیرا که هیچ دردی نیست مگر اینکه برایش دوايي وجود دارد». و نیز می‌فرماید: «فر من المجذوم فوارك من الأسد» ترجمه: «از فردی که بیماری جذام دارد مانند اینکه از شیر میگریزی، بگریز». و همچنین پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: «لا یوردن مصح علی ممرض» ترجمه: «صحتمند بر مریض شده وارد نشود»، و نیز پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: «إذا سمعتم بالطاعون في أرض فلا تدخلوها، وإذا وقع بارض

وأنتم فيها، فلا تخرجونها» ترجمه: «آنگاه که از طاعون در سرزمینی بشنوید، به آنجا وارد نشوید، و اگر در سرزمینی که شما هستید واقع شد از آن خارج نشوید».

و با پیروی از این حدیث نبوی کریم که نقل و انتقال در زمان وباها و بیماری‌های مُسری و واگیر را منع می‌کند، تصمیم خردمندانه‌ی حکومت عربستان سعودی برای برپایی حج امسال با تعداد محدود، آن‌هم از میان مقیمان کشور از اتباع کشورهای مختلف می‌باشد، تا شعایر حج به شکل بهداشتی آن برپا شده، خواسته‌های حفاظتی آن تحقق یابد، فاصله‌گذاری اجتماعی برای تضمین سلامتی انسان، و حمایت او از تهدید در برابر فاجعه می‌باشد، تا مقاصد شریعت در حفاظت نفس بشری به اذن الله تحقق یابد، همچنین نقش مثبت همه‌ی مسلمانان قابل ستایش است که با اقدامات دولت برای حمایت آنان از شیوع این وبا با اتخاذ تدابیری که منجر به حمایت از مکه و مدینه گردید؛ همکاری کردند، پس الله متعال خادم حرمین شریفین ملک سلمان بن عبدالعزيز، و والا حضرت ولیعهد شاهزاده محمد بن سلمان و شخصیت‌های دولت‌شان را پاداش نیک دهد بر آن همه تلاشی که مبذول داشته و می‌دارند در خدمت حرمین شریفین، و حمایت از آنها و تلاش برای آنها، بارالها! در تلاش‌شان برکت عنایت فرما، و بزرگترین ثواب‌ها به آنان عطا نما، و ایشان را از شر کسانی که برای آنان بدی می‌خواهند، نگهدار، و همانگونه که مؤمن با دعا برای آنان تقرب می‌جوید، انسان مؤمن برای خود و نزدیکان و کشورش و مسلمانان به طور عموم دعا می‌کند، پس هر که در غیاب برادر مسلمانش برای او دعای خیر کند، الله برایش فرشته‌ای مکلف می‌کند تا آمین گفته، و می‌گوید: و برای تو نیز مانند آن، و به خصوص در این مکان‌های شریف و در سرزمین عرفات، در این اوقات بافضیلت، زیرا رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: «ما من يوم أكثر من أن يعتق الله فيه عبدا من النار من يوم عرفة، وإنه ليدنو منهم ثم يباهي بهم الملائكة» ترجمه: «هیچ روزی مانند روز عرفة نیست که الله بندگان زیادی را از آتش آزاد کند، و یقیناً الله به آنان نزدیک شده، سپس به آنان نزد فرشتگان افتخار می‌کند». بنابراین برای حجاج مستحب است که در روز عرفة روزه نگیرند تا ذکر و دعای بسیار گویند، همانگونه که پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم انجام دادند، اول خطبه‌ی

عرفه ایراد نموده، سپس به بلال امر نمودند که اذان بگوید و پس از آن اقامت گوید، پس نماز ظهر را دو رکعت قصر خوانده، سپس اقامت گفته و نماز عصر را دو رکعت قصر ادا کردند، بعد از آن در عرفات وقوف نموده و ذکر الله نموده، و تا غروب خورشید دعا نمودند، سپس به مزدلفه رفته، مغرب و عشاء را جمع و قصر خوانده، و شب را در مزدلفه سپری نمودند، و نماز فجر را ادا کرده، پس از آن به دعا مشغول شدند تا اینکه هوا روشن شد، سپس رهسپار منا شده، جمره‌ی عقبه را با هفت سنگریزه رمی کردند، و قربانی‌شان را ذبح نموده، موی سرشان را تراشیدند، سپس طواف افاضه نمودند، و در منی ایام تشریق را سپری کردند، الله را ذکر نموده، و جمرات را رمی می کردند، آنگاه که از حج فارغ شدند، و خواستند که سفر کنند به طواف کعبه رفتند. و امسال به حجاج و کسانی که به آنان یاری می‌رسانند تأکید می‌کنیم به اقدامات پیشگیرانه برای حفاظت از آنان پایبند باشند.

ای مؤمنان: از بزرگترین اموری که بوسیله‌ی آن خیرها و نعمت‌ها جلب می‌شود و مصیبت‌ها و کیفرها دفع می‌شود؛ دعای الله متعال است که به دعا کنندگان وعده‌ی قبولی دعایشان داده، می‌فرماید: ﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ﴾ [غافر: ۶۰]، ترجمه: ((و پروردگار شما فرمود: مرا بخوانید، تا (دعای) شما را اجابت کنم)).

و نیز می‌فرماید: ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ﴾ [البقرة: ۱۸۶]، ترجمه: ((و چون بندگانم، از تو درباره‌ی من بپرسند، بگو: به راستی که من نزدیکم، دعای دعا کننده را هنگامی که مرا بخواند؛ اجابت می‌کنم)).

پس ای مسلمانان: الله را با تضرع و زاری و اخلاص به دعا بخوانید، و یقین داشته باشید که دعایتان قبول می‌شود، و نیز به دعای دیگران آمین بگویید.

بار الها! وبا را از ما دور کن، و مریضان ما را شفا بده، و به پژوهشگران در زمینه‌ی کشف دارو توفیق بده تا واکسن و دارو و درمان آن را کشف کنند.

بار الها! برندگان نعمت هایت را ارزانی فرما، و به فضل خود آنان را بی نیاز گردان.

بار الها! محبت و الفت را در میان بندگان نهادینه بفرما، و به آنان توفیق ده در نیکوکاری و تقوا با هم همکاری کنند، و در گناه و تجاوز با هم همکاری نکنند.

بار الها! امنیت و استقرار را به فضل و احسانت منتشر گردان.

پاک و منزّه است پروردگار تو، پروردگار عزت، از آنچه (مشرکان) توصیف می کنند، و سلام بر رسولان، و سپاس و ستایش مخصوص الله ی است که پروردگار جهانیان است.
و درود و سلام الله بر فرستاده ی امینش باد.